

Uddannelses- og Forskningsministeriet
Styrelsen for Forskning og Uddannelse
Bredgade 40
1260 København K

censor@ufm.dk

Høring over Censorudvalgets rapport

Akademikerne har fra Uddannelses- og Forskningsministeriet modtaget Censorudvalgets rapport til høring og takker for muligheden for at kommentere på rapportens anbefalinger. Akademikerne har udsendt Censorudvalgets rapport til høring i medlemsorganisationerne og skal på den baggrund fremkomme med bemærkninger.

Censorudvalget konstaterer indledningsvist, at censormetoden nyder bred tilslutning, og at censormetoden generelt opfattes som godt og bevaringsværdigt. Akademikerne deler denne opfattelse, men med den tilføjelse, at censormetoden for nærværende har et uudnyttet potentiale i forhold til at bidrage til kvalitetssikringen af uddannelserne. Ligeledes er der et uudnyttet kvalitetsudviklingspotentiale i samværet mellem undervisere og censor.

Censorudvalgets rapport bibringer et godt fundament til en vigtig debat om censormetodens fremtidige indretning. Særligt bifalder Akademikerne anbefalingerne om reelle landdækkende censorkorps, professionalisering af censorformandskaberne samt behovet for at få skabt en tættere kobling mellem censormetoden og uddannelsernes kvalitetssikring.

Men netop i forhold til Censorudvalgets anbefaling om at tildele censor-korpsene en større kvalitetssikrende rolle, er det i Akademikernes optik uforståeligt, at udvalget for det første vælger at anbefale en ophævelse af minimumsreglen om at mindst en tredjedel af uddannelsernes ECTS-points skal dokumenteres ved ekstern censur. Og for det andet anbefaler, at censorkorpsene forankres på institutionerne.

Disse to hovedkritikpunkter vil blive nærmere udfoldet i det følgende. Nedenfor følger Akademikernes bemærkninger til konkrete anbefalinger fra Censorudvalget:

Den 15. marts 2017
Sag.nr. S-2017-085
Dok.nr. D-2017-4062
bba/yk

AKADEMIKERNE

THE DANISH CONFEDERATION
OF PROFESSIONAL ASSOCIATIONS

Nørre Voldgade 29, 2. sal
DK – 1358
København K.

T +45 3369 4040
E ac@ac.dk
W www.ac.dk

Anbefaling 1: Færre centralt fastsatte regler om censur

Censorudvalget anbefaler, at minimumsreglen for ekstern censur ophæves, så det fremover alene vil være krav om ekstern censur ved de afsluttende store opgaver i uddannelserne.

Akademikerne har vanskeligt ved at finde saglige argumenter i Censorudvalgets rapport for at afskaffe minimumsreglen, og da i særdeleshed, hvis hensigten er, at censorsystemet skal have en mere central rolle i kvalitetssikringen af uddannelserne.

Akademikerne er således uenig i det tilrådelige i en sådan anbefaling ud fra såvel et kvalitets- og læringsperspektiv som af hensyn til de studerendes retssikkerhed. Censorudvalget peger selv på, at institutionernes beslutning om omfanget af ekstern censur på de enkelte uddannelser tages ud fra en flerhed af hensyn, herunder faglige, didaktiske og økonomiske. En bevarelse af minimumsgrænsen sikrer netop, at økonomiske hensyn ikke får forrang for faglige og didaktiske hensyn.

Akademikerne savner, at Censorudvalget forholder sig til det forhold, at taxametersystemet, der er et aktivitetsbaseret bevillingssystem, betyder, at institutionernes tilskud afhænger af de studerendes evne til at bestå deres eksamener. Heraf ligger der en implicit risiko for faglig niveausænkning, og det er netop her, at censorsystemet har en rolle som garant for, at en sådan niveausænkning ikke finder sted.

Med faldende finanslovsmidler til uddannelserne finder Akademikerne endvidere, at der i endnu højere grad er behov for en minimumsgrænse for ekstern censur, da økonomiske hensyn ellers kan komme til at overtrumfe kvalitetshensyn. Tallene viser, at omfanget af ekstern censur har været generelt faldende i de senere år, og det er da også sigende, at en økonomisk udfordret institution som CBS ligger tæt på minimumsgrænsen med 35 pct. ekstern censur.

Akademikerne finder, at minimumsgrænsen på en tredjedel af de samlede ECTS-point, på den ene side balancerer behovet for at sikre, at der ikke sker niveauglidninger på uddannelserne og på den anden side opfylder institutionernes behov for at kunne have et mere strategisk fokus på brugen af ekstern censur. Akademikerne skal i forlængelse heraf minde om, at flere af uddannelserne overopfylder på omfanget af ekstern censur, hvilket indikerer, at minimumsgrænsen generelt giver institutionerne en passende fleksibilitet.

Anbefaling 2: Forankring på uddannelsesinstitutionerne

Censorudvalget anbefaler, at Uddannelsesministeriet ikke længere skal beskikke censorer, men at administrationen og beskikkelse af censorer i stedet forankres på institutionerne. Censorudvalget understreger, at censorformændene sikres en selvstændighed i deres virke over for insti-

tutioner, men der gives ikke i rapporten en model for, hvorledes en sådan uafhængighed kan sikres.

Akademikerne er for så vidt enig med Censorudvalget i vurderingen af, at den nuværende model for beskikkelse af censorer erfaringsmæssigt ikke sikrer en nødvendig kvalitet. Blandt andet fordi Uddannelsesministeriet ikke har de faglige forudsætninger for at kunne vurdere, hvorvidt de faglige krav er opfyldt i censorkorpsene.

Akademikerne finder det oplagt, at censorsystemet tildeles en mere aktiv rolle i kvalitetssikringen af uddannelserne, herunder sikringen af uddannelsernes arbejdsmarkedsrelevans. Men det nødvendiggør samtidig, at censorkorpsene sikres en reel uafhængighed af institutionerne. Derfor er Akademikerne ikke enig med Censorudvalget i, at censorkorpsene skal forankres på institutionerne, idet en sådan model ikke vil sikre censorkorpsene den nødvendige uafhængighed.

Akademikerne skal derfor i stedet foreslå, at censorkorpsene forankres i Akkrediteringsinstitutionen, idet en sådan organisatorisk forankring både vil sikre en armslængde mellem censorkorpsene og institutionerne og samtidig styrke censorsystemets kvalitetssikrende rolle og skabe synergi mellem censorsystemet og akkrediteringssystemet.

Som også Censorudvalget nævner i sin rapport, er der i dag med akkrediteringsloven mulighed for at udtage uddannelser med særlige kvalitetsmæssige udfordringer til en nærmere gennemgang. Akademikerne finder det oplagt at gøre denne mulighed til et egentligt kvalitetsinstrument for censorkorpsene. Endvidere har Akademikerne spillet ind til Censorudvalget med forslag om, at der på ad hoc basis kan nedsættes tværgående censorpaneler, der på tværs af institutioner inden for sammenlignelige uddannelser skal vurdere uddannelsernes faglige niveau.

Anbefaling 3: Styrkelse af censorformandskaberne

Censorudvalget anbefaler færre, større og bredere landsdækkende censorkorps. Varetagelsen af censorformandsopgaven skal professionaliseres, ligesom censorformandskaberne skal have til opgave at beskikke og foretage de løbende udpegninger af censorer til de konkrete opgaver.

Akademikerne bifalder anbefalingerne om reelle landsdækkende censorkorps, da det er afgørende, såfremt censorkorpsene skal have en aktiv kvalitetssikrende rolle, at censorkorpsene netop kan tilvejebringe en tværinstitutionel viden om faglige niveauer inden for beslægtede uddannelser.

Derfor er Akademikerne da også enig med Censorudvalget i behovet for at professionalisere censorformandskaberne, herunder at de årlige indberetninger fra censorkorpsene får en ensretning og større stringens på indhold og struktur med henblik på, at rapporterne skal kunne anvendes i institutionernes løbende kvalitetsarbejde med uddannelserne.

Det betyder samtidig i Akademikernes optik, at censorkorpserne for universitetsuddannelserne og de kunstneriske videregående uddannelser fremover ikke kun bør forpligtes til at forholde sig til eksamens tilrettelæggelse og afvikling, men også – som i øvrigt gælder de øvrige videregående uddannelser – skal forholde sig til uddannelsernes faglige niveau, kvalitet og arbejdsmarkedsrelevans.

Anbefaling 4: Opkvalificering af censorerne

Censorudvalget anbefaler en reel kompetencevurdering af censorerne ved rekruttering og genbeskikkelse, herunder krav om, at censorerne har aktuelt kendskab til uddannelsens arbejdsmarked. Endvidere skal alle censorer have en generel struktureret introduktion til censorhvervet.

Akademikerne er enig i behovet for at skærpe kompetencevurderingen af eksterne censorer, herunder aftagercensorerne, ligesom Akademikerne støtter anbefalingen om at indføre en generel struktureret introduktion til censorhvervet, der ligeledes kan bidrage til en bedre forventningsafstemning og professionalisering af censorkorpserne.

Anbefaling 5: Retssikkerhed for de studerende

Censorudvalget anbefaler, at de studerendes retssikkerhed understøttes af klagesystemet, der foreslås opretholdt i sin nuværende form. Censorsystemets uafhængighed med hensyn til fordeling af censoropgaver skal opretholdes ved, at det er censorformanden, der fordeler opgaver til censur efter faglige retningslinjer fastsat af institutionerne.

Akademikerne er uenig med Censorudvalget i, at de studerendes retssikkerhed kan understøttes i tilstrækkelig grad ved at fastholde det for nærværende klagesystem samtidig med, at minimumsreglen ophæves. I forlængelse heraf skal Akademikerne samtidig pege på, at brugen af ekstern censur ved mundtlige eksamener ligeledes sikrer undervisernes retssikkerhed.

Desværre forholder Censorudvalget sig ikke til den særlige rolle, censor-systemet har for den danske uddannelsestradition. En uddannelsestradition hvor den studerende tilskyndes til kritisk dialog med underviseren og selvstændig tænkning i opgaveløsningen. Det danske censorsystem er faktisk enestående i international sammenhæng og udgør en af grundstenene i den danske uddannelsestænkning.

Det er vigtigt at forstå, at tilstedeværelsen af en ekstern kompetent censor i den mundtlige eksamenssituation bryder det skæve magtforhold, der ellers kunne risikere at være mellem underviser, der også er eksaminator, og den studerende. Og dermed muliggør brugen af ekstern censor, at den mundtlige eksamen kan blive en integreret del af et læringsforløb og ikke blot et spørgsmål om at tildele en karakter.

Som Censorudvalget selv peger på, er der i sagens natur særlige udfordringer ved klager i forbindelse med mundtlige eksamener i forhold til skriftelige eksamener. Ved mundtlige eksamener kan der alene tilbydes en omprøve, mens skriftlige eksamener kan få en ombedømmelse.

I det lys burde det mane til eftertanke, at ca. 99 pct. af eksamener på de hollandske universiteter er skriftlige. Noget som Censorudvalget faktisk også noterer sig i sin rapport, men desværre ikke reflekterer videre over. Et bud på det hollandske uddannelsessystems helt overvejende brug af skriftlig eksamener, kunne jo netop være en konsekvens af fraværet af eksterne censorer.

Med venlig hilsen

Birgit Bangskjær
D: 22495855
E: bba@ac.dk